

Sövestads kyrka

55.5009, 13.7973

Sövestad kyrka var mellan 1649 - 1930 underordnad Krageholms slott och familjen Piper som bodde på slottet var kyrkans patronus. Det innebar att adelsfamiljen fick vissa inkomster från kyrkan och rätt att tillsätta präst, mot att familjen ansvarade för att underhålla och smycka kyrkan.

Men historien om Sövestads kyrka börjar redan på 1100-talet, då kyrkan troligen uppfördes av stenhuggaren och kyrkobyggaren Carl Stenmästare som var verksam i Skåne. Det var då en liten och anspråkslös kyrka som saknade torn, och som bestod av ett långhus med två valv, ett lägre och smalare kor och en halvrund absid i öster. Delar av den ursprungliga kyrkan kan man idag se i absiden, korets väggar och valv och de två östra valven i långhuset.

Under 1300- och 1500-talen förlängdes långhuset västerut med 7 meter. Utbyggnaden fick ett så kallat stjärnvalv och långhusets platta tak försvann och ersattes med kryssvalv som dekorerades med kalkmålningar, som dock senare målades över. Hur några av målningarna såg ut vet vi eftersom man ritade av motiven innan övermålningen skedde. Under senmedeltiden byggdes ett torn i väster och i söder byggdes ett vapenhus till, det som idag är korsarmen.

Under slutet av 1800-talet renoverades kyrkan, liksom 1916, denna gång efter ett program som togs fram av Theodor Wählin.

Den enkelt utformade medeltida dopfunten i sandsten invid predikstolen är inte kyrkans ursprungliga. Delar av en äldre dopfont från kyrkan finns i dag på Historiska museet i Lund.

Den rikt dekorerade predikstolen i barockstil på långhusets nordöstra vägg är tillverkad 1727 av Johan Jehrling. Tidigare stod predikstolen längre västerut i kyrkan men flyttades 1854 till sin nuvarande plats.

Altaruppsatsen i svart kalksten med reliefer i alabaster och Carraramarmor är tillverkad 1627 av den anonyme men mästerlige och flitige "A.S" och donerades till kyrkan av Otto Marsvin och Mette Brahe på Krageholms slott. Tavlan har motiv från Golgata. Vi ser Jesus på korset, Maria och bredvid henne står Johannes. Vi ser också en ryttare till häst och i bakgrunden skymtas Jerusalem med mur och tinnar. På kolonnerna finns bokstäverna J, H, K, W, I O, K W. Vad de står för vet vi inte.

Övre delen av altaruppsatsen utgörs av en rund vacker relief som föreställer gudsbilden med jordgloben i sin hand. Altaruppsatsen avslutas längst upp med en kristusgestalt som har handen lyft till välsignelse. På sockeln i svart kalksten kan vi se den adliga familjen Marsvins vapen i marmor.

Framför altarringen ligger en större gravsten i Komstadsten. På gravstenen kan man läsa att här vilar Lars Andersson som bodde och dog i Bellingaryd 1705 i en ålder av 72 år och hans hustru Mette Olsdatter som dog 1697, även hon 72 år. Förmodligen ligger stenen inte på sin ursprungliga plats utan kan ha flyttats in i mitten av 1800-talet då det beslutades att vissa äldre gravstenar skulle flyttas in i kyrkan eftersom kyrkogården skulle planeras om.

Johan Jehrling har även skapat dekoren runt koret och över altaruppsatsen. Där finns ett vackert himmelsblått, stjärnbestrott stuckparti med draperi som hålls upp av två änglar och 1700-talets tidstypiska tofsar och rep.

Och någon av Jehrlings medarbetare har troligen tillverkat triumfkrucifixet i triumfbågen.

På östra väggen sitter en mässingsplåt. Plåten hittades under golvet i samband med en renovering av kyrkan 1746. På plåten kan man läsa att härunder ligger den hederlige och höglärde M. Frederic Pofvelson Skanderborg begravd. Skanderborg hade varit sockenpräst i Sövestad och Bromma socknar i 29 år när han dog 1659. Han kom ursprungligen från Jylland där hans far var slottspastor på Skanderborg slott.

Lillklockan från 1742, gjuten i Malmö av kunglige klockgjutaren Andreas Wetterholtz blev senast restaurerad 1956. Storklockan är från 1560, och omstöpt 1766 i Malmö av samma klockgjuteri och ytterligare en gång 1862 av L. Brausewetter i Hörby.

Källor:

Webb: Sövestadsbygdens församling.

Webb: Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.